

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2012. november 22.*

„Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 1346/2000/EK rendelet — Fizetéseképtelenségi eljárások — Az »eljárás befejezésének« fogalma — Másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás ügyében eljáró bíróság lehetősége az adós fizetéseképtelenségének értékelésére — Felszámolási eljárás mint másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindításának a lehetősége, amennyiben a főeljárás sauvegarde-eljárás”

A C-116/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miastow Poznaniu (Lengyelország) a Bírósághoz 2011. március 7-én érkezett, 2011. február 21-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Bank Handlowy w Warszawie SA,**

a **PPHU „ADAX”/Ryszard Adamiak**

és

a **Christianapol sp. z o.o.**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, A. Borg Barthet, J.-J. Kasel, M. Safjan és M. Berger (előadó) bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: K. Sztranc-Sławiczek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. március 22-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Bank Handlowy w Warszawie SA képviseletében Z. Skórczyński jogtanácsos,
- a Christianapol sp. z o.o. képviseletében M. Barłowski jogtanácsos, segítői: P. Saigne és M. Le Berre adwokaci,
- a lengyel kormány képviseletében M. Szpunar, M. Arciszewski és B. Czech, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

- a spanyol kormány képviselőjében S. Centeno Huerta, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében G. de Bergues, B. Beaupère-Manokha és N. Rouam, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Wilderspin és A. Stobiecka-Kuik, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. május 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2008. július 24-i 788/2008/EK tanácsi rendelettel (HL L 213., 1. o.) módosított, a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet (HL 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o.; helyesbítés: HL L 234., 2006.8.29., 43. o.; a továbbiakban: rendelet) 4. cikke (1) bekezdésének és (2) bekezdése j) pontjának, valamint 27. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet fizetéseképtelenségi eljárásnak a lengyel jog szerinti Christianapol sp. z o.o. (a továbbiakban: Christianapol) társasággal szemben – amellyel szemben korábban sauvegarde-eljárást indítottak Franciaországban – a Bank Handlowy w Warszawie SA (a továbbiakban: Bank Handlowy) és a PPHU „ADAX”/Ryszard Adamiak (a továbbiakban: Adamiak) kérelmére Lengyelországban történő megindítása iránti eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A rendelet (2), (12), (19), (20) és (23) preambulumbekzdése előírja:

„(2) A belső piac megfelelő működése megkívánja a több államra kiterjedő vonatkozású fizetéseképtelenségi eljárások megfelelő és hatékony működését, és e cél elérése érdekében szükséges elfogadni e rendeletet, amely a Szerződés 65. cikke értelmében vett, polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés hatálya alá tartozik.

[...]

(12) E rendelet lehetővé teszi, hogy abban a tagállamban indítsák meg a fizetéseképtelenségi főeljárást, ahol az adós fő érdekeltégeinek központja található. Ezeknek az eljárásoknak egyetemes hatályuk van, és céljuk az adós teljes vagyonának felölelése. Az érdekek sokféleségének védelme érdekében e rendelet lehetővé teszi a főeljárással párhuzamos másodlagos eljárások megindítását. Másodlagos eljárást abban a tagállamban lehet indítani, ahol az adós telephelye van. A másodlagos eljárás az adott államban lévő vagyontárgyakra korlátozódik. A főeljárással való összehangolásra vonatkozó kötelező szabályok kielégítik a Közösségen belüli egység iránti igényt.

[...]

(19) A helyi érdekek mellett a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás egyéb célokat is szolgálhat. Olyan esetek is felmerülhetnek, amikor az adós vagyona túl összetett ahhoz, hogy egy egységként lehessen kezelni, vagy a vonatkozó jogrendszerek eltérései olyan nagyok, hogy nehézségek

keletkezhetnek, ha az eljárás megindításának helye szerinti állam jogának hatályát kiterjesztik olyan más államokra, ahol a vagyontárgyak találhatóak. Ezért a főeljárás felszámolója másodlagos eljárás megindítását kérheti, ha a vagyon hatékony kezelése ezt igényli.

- (20) A fizetéseképtelenségi főeljárások és a másodlagos eljárások azonban csak az egyidejűleg folyamatban lévő valamennyi eljárás összehangolása esetén járulhatnak hozzá a teljes vagyon hatékony értékesítéséhez. Ennek legfőbb feltétele az, hogy a különböző felszámolóknak szorosan együtt kell működniük, különösen a megfelelő mennyiségű információk cseréjében. A fizetéseképtelenségi főeljárás meghatározó szerepének biztosítása érdekében az ilyen eljárás felszámolója számára különböző lehetőségeket kell biztosítani az egyidejűleg folyamatban lévő másodlagos fizetéseképtelenségi eljárásokba való beavatkozásra. Például lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a fizetőképesség helyreállítását célzó tervet vagy egyezséget javasolhasson, vagy a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárások tárgyát képező vagyontárgyak értékesítésének felfüggesztését kérhesse.

[...]

- (23) A hatálya alá tartozó ügyeknél a rendeletnek az egységes kollíziós szabályokat kell rögzítenie, amelyek alkalmazási területükön az egyes államok nemzetközi magánjogi rendelkezéseinek helyébe lépnek. Eltérő rendelkezés hiányában az eljárás megindításának helye szerinti tagállam jogát kell alkalmazni (*lex fori concursus*). Ennek a kollíziós szabálynak mind a főeljárások, mind a helyi eljárások esetében érvényesülnie kell; a *lex fori concursus* határozza meg a fizetéseképtelenségi eljárások minden – mind anyagi, mind eljárási – joghatását az érintett személyek és jogviszonyok tekintetében. Ez szabályozza a fizetéseképtelenségi eljárások megindításának, lefolytatásának és befejezésének valamennyi feltételét.”

- 4 A rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében a rendeletet „a valamennyi hitelezőre kiterjedő (kollektív) fizetéseképtelenségi eljárásokra kell alkalmazni, amelyek az adós vagyon feletti rendelkezési jogának részleges vagy teljes elvonását és felszámoló kijelölését foglalják magukban.”
- 5 A rendelet 2. cikkének a) pontja értelmében „fizetéseképtelenségi eljárások” alatt „az 1. cikk (1) bekezdésében említett kollektív eljárásokat” kell érteni. Ugyanezen rendelkezés pontosítja, hogy „[e]zeknek az eljárásoknak a felsorolását az A. melléklet tartalmazza.”
- 6 Az A. mellékletben szereplő eljárások listája Franciaország esetében tartalmazza a „sauvegarde-eljárást”.
- 7 A rendelet 3. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) A fizetéseképtelenségi eljárás megindítására azon tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal, amelynek területén az adós fő érdekeltségei találhatóak [helyesen: az adós fő érdekeltségeinek központja található]. Társaság vagy jogi személy esetén az ellenkező bizonyításáig a létesítő okirat szerinti székhelyet kell a fő érdekeltségek központjának tekinteni.

(2) Ha az adós fő érdekeltségeinek központja egy tagállam területén helyezkedik el, egy másik tagállam bírósága csak akkor rendelkezik joghatósággal az adós elleni fizetéseképtelenségi eljárás megindítására, ha az adós telephellyel rendelkezik a másik tagállam területén belül is. Ennek az eljárásnak a hatásai az adós utóbbi tagállam területén található vagyontárgyaira korlátozódnak.

(3) Ha a fizetéseképtelenségi eljárást az (1) bekezdés szerint indították, a később a (2) bekezdés szerint indított minden eljárás másodlagos eljárás. E későbbi eljárásoknak felszámolási eljárásoknak kell lenniük.

[...]”

8 A rendelet 4. cikke előírja:

„(1) Amennyiben e rendelet eltérően nem rendelkezik, a fizetéseképtelenségi eljárásra és joghatásaira annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén az ilyen eljárást megindítják (a továbbiakban: az eljárás megindításának helye szerinti állam).

(2) Az eljárás megindításának helye szerinti állam joga határozza meg az ilyen eljárások megindításának, lefolytatásának és befejezésének feltételeit. Különösen meg kell határozni:

[...]

j) fizetéseképtelenségi eljárás – különösen egyezség által történő – befejezésének feltételeit és joghatásait;

[...]”

9 A 16. cikk a következőképpen írja elő a fizetéseképtelenségi eljárás elismerésének elvét:

„(1) A 3. cikk alapján joghatósággal rendelkező tagállam bírósága által hozott, fizetéseképtelenségi eljárást megindító határozatot az összes többi tagállamban attól kezdve el kell ismerni, amikor az hatályossá válik az eljárás megindításának helye szerinti államban.

[...]”

10 A rendelet 25. cikke a következőképpen pontosítja ezen elv hatályát:

„(1) Az olyan bíróság által hozott, fizetéseképtelenségi eljárás lefolytatására és befejezésére vonatkozó határozatokat, valamint jóváhagyott egyezségeket, amely bíróságnak az eljárás megindítására vonatkozó határozatát a 16. cikknek megfelelően elismerik, minden további alaki követelmény nélkül el kell ismerni. [...]”

11 A 26. cikk az ezen elv alóli azon kivételt tartalmazza, amely lehetővé teszi bármely tagállam számára egy másik tagállamban indított fizetéseképtelenségi eljárás elismerésének megtagadását, „ha az ilyen elismerés [...] hatása nyilvánvalóan ellentétes az adott állam közrendjével, különösen az alapvető elvekkel vagy az alkotmányos jogokkal és az egyéni szabadságjogokkal”.

12 A rendelet 27. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ha egy tagállam bírósága a 3. cikk (1) bekezdésében említett eljárást indít (főeljárás), amelyet egy másik tagállam elismer, a másik tagállamnak a 3. cikk (2) bekezdése alapján joghatósággal rendelkező bírósága másodlagos fizetéseképtelenségi eljárást indíthat, anélkül hogy az adós fizetéseképtelenségét megvizsgálják [helyesen: megvizsgálják e másik tagállamban]. Ezeknek az utóbbi eljárásoknak a B. mellékletben felsorolt [felszámolási] eljárások között kell szerepelniük. Hatásuk az adósnak ennek a másik tagállam területén lévő vagyontárgyaira korlátozódik.”

13 A másodlagos eljárás lefolytatását a rendelet 28–38. cikke szabályozza. A főeljárás és másodlagos eljárás összehangolása érdekében a 31. cikk (1) bekezdése előírja a főeljárás felszámolója és a másodlagos eljárás felszámolója közötti együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget.

- 14 A rendelet 33. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a másodlagos eljárás felfüggesztését. Így rendelkezik:

„A másodlagos eljárást megindító bíróság a főeljárás felszámolójától kapott kérelem kézhezvételekor az értékesítést egészében vagy részlegesen felfüggeszti, azzal a feltétellel, hogy ebben az esetben kérheti a főeljárás felszámolóját, hogy tegyen meg minden megfelelő intézkedést a másodlagos eljárás hitelezői és az egyes hitelezői csoportok érdekeinek biztosítására. A felszámolótól kapott ilyen kérelmet csak akkor lehet elutasítani, ha az nyilvánvalóan nem áll a főeljárás hitelezőinek érdekében. Az értékesítés ilyen felfüggesztését három hónapig terjedően lehet elrendelni. Azonos időszakokra lehet meghosszabbítani vagy megújítani.”

- 15 A rendelet 34. cikkének (1) bekezdése, amely a másodlagos eljárás befejezésére vonatkozik, előírja:

„Ha a másodlagos eljárásra alkalmazandó jog lehetővé teszi az ilyen eljárások felszámolás nélküli, fizetőképesség helyreállítását célzó tervvel, egyezséggel vagy hasonló intézkedéssel történő lezárását, a főeljárás felszámolója jogosult arra, hogy ilyen intézkedést javasoljon.

Az első albekezdésben említett másodlagos eljárás lezárása a főeljárás felszámolójának beleegyezése nélkül nem jogerős; azonban az ő egyetértésének hiányában is jogerőssé válhat, ha a javasolt intézkedés nincs hatással a főeljárás hitelezőinek pénzügyi érdekeire.”

A nemzeti jog

- 16 A francia jogban a vállalkozásokra vonatkozó sauvegarde-eljárást a kereskedelmi törvénykönyv (Code de commerce) L. 620-1. és azt követő cikkei szabályozzák. Az L.620-1. cikknek a 2005. július 26-i 2005-845. számú törvénnyel módosított, az alapügyben alkalmazandó szövege előírja:

„Bevezetésre kerül az L.620-2. cikkben említett azon adós kérelmére megindítható sauvegarde-eljárás, aki fizetéseképtelenséget eredményező olyan nehézségek fennállását bizonyítja, amelyeket nem képes megoldani. Ezen eljárás célja a vállalkozás átszervezésének elősegítése a gazdasági tevékenység folytatása, a munkahelyek megtartása és a tartozások csökkentése érdekében.

A sauvegarde-eljárás végén, a megfigyelési időszakot követően ítélet hagyja jóvá a tervet [...].”

A jogvita alapját képező tényállás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 17 A Christianapol, amelynek a létesítő okirat szerinti székhelye Łowryńban (Lengyelország) van, 100%-ban egy olyan német társaság leányvállalata, amely egy francia társaság 90%-os tulajdonában áll.
- 18 A meaux-i kereskedelmi bíróság (Franciaország) 2008. október 1-jén hozott ítéletével fizetéseképtelenségi eljárást indított a Christianapollal szemben. E bíróság arra a megállapításra alapozta a joghatóságát, hogy az adós fő érdekeltségeinek központja Franciaországban található. A bíróság sauvegarde-eljárást indított, amelyet azzal a megállapítással indokolt, hogy az adós nem volt fizetéseképtelen helyzetben, azonban gyors pénzügyi szerkezetátalakítás nélkül ilyen helyzetbe került volna.
- 19 A varsói (Lengyelország) székhelyű Bank Handlowy a Christianapol hitelezőjeként 2009. április 21-én és június 26-án a rendelet 27. cikkének rendelkezései alapján másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindítását kérte e társasággal szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Másodlagosan a lengyel jog szerinti fizetéseképtelenségi eljárás megindítását kérte arra az esetre, ha a meaux-i kereskedelmi bíróság 2008. október 1-jei határozatát ugyanezen rendelet 26. cikke értelmében a közrendi klauzula megsértése miatt nem ismernék el.

- 20 A meaux-i kereskedelmi bíróság 2009. július 20-án jóváhagyta az adós által előterjesztett, a fizetőképesség helyreállítását célzó tervet, amely előírta az adósságok megfizetésének tíz évre ütemezését, és kimondta a Łowyńban lévő vállalkozás, valamint az adós egyes meghatározott vagyontárgyai átruházásának tilalmát. A francia bíróság fenntartotta a hitelezői képviselők korábbi kijelölését a követelések megállapítására irányuló eljárás befejezéséig és a tevékenységükről szóló zárszámadás elkészítéséig. A bíróság továbbá ítéletében csődbiztost nevezett ki a terv végrehajtására.
- 21 A Christianapol másik hitelezője, a łęczycai (Lengyelország) székhelyű Adamiak 2009. augusztus 2-án szintén a lengyel jog szerinti felszámolási eljárás megindítását kérte.
- 22 A Christianapol eredetileg azt kérte, hogy utasítsák el a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás lengyelországi megindítására irányuló kérelmet, mivel az ellentétes a sauvegarde-eljárás céljaival és jellegével. A fizetőképesség helyreállítását célzó terv francia bíróság általi jóváhagyását követően a Christianapol a másodlagos eljárás megszüntetését kérte, mivel a főeljárás befejeződött. Rámutatott arra, hogy a francia bíróság által jóváhagyott terv szerinti kötelezettségeinek eleget tett. Ez azt jelenti, hogy a lengyel jog értelmében nincs semmilyen esedékes pénztartozása, így módon nincsen semmilyen indok, amely indokolná a fizetéseképtelenségének a megállapítását.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság azért fordult a meaux-i kereskedelmi bírósághoz, hogy határozza meg, hogy az előtte folyamatban lévő fizetéseképtelenségi eljárás, amely a rendelet értelmében vett főeljárás, továbbra is folyamatban van-e. A francia bíróság válasza nem nyújtott kellő felvilágosítást. A kérdést előterjesztő bíróság ezért szakértőhöz fordult.
- 24 E körülmények között határozott úgy a Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:
- „1. Úgy kell-e értelmezni a [rendelet] 4. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének j) pontját, hogy az e rendelkezésben szereplő »fizetéseképtelenségi eljárás befejezése« fogalom önállóan, az egyes tagállami jogrendszerek hatályos szabályozásaitól függetlenül értelmezendő, vagy kizárólag az eljárás megindításának helye szerinti állam nemzeti joga határozza meg, hogy mikor kerül sor a fizetéseképtelenségi eljárás befejezésére?
2. Úgy kell-e értelmezni a [rendelet] 27. cikkét, hogy a nemzeti bíróság, amelyhez másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet terjesztettek elő, sohasem vizsgálhatja azon adós fizetéseképtelenségét, aki ellen egy másik államban fizetéseképtelenségi főeljárást indítottak, vagy inkább úgy kell érteni, hogy valamely nemzeti bíróság bizonyos esetekben vizsgálhatja az adós fizetéseképtelenségének fennállását, különösen akkor, ha a főeljárás olyan fizetőképesség helyreállítására irányuló eljárás, amelynek során a bíróság megállapította, hogy az adós nem fizetéseképtelen (francia sauvegarde-eljárás)?
3. Értelmezhető-e úgy a [rendelet] 27. cikke, hogy a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás, amelynek lényegét a rendelet 3. cikke (3) bekezdésének második mondata határozza meg, megindítható abban a tagállamban, amelyben a fizetéseképtelen adós teljes vagyona található, amennyiben az automatikus elismerés alá eső főeljárás védelmi jellegű (mint a francia sauvegarde-eljárás), az ennek során elfogadott és jóváhagyott ütemtervet az adós teljesíti, és a bíróság megtiltotta az adós vagyonának értékesítését?”

A szóbeli szakasz újbóli megnyitására vonatkozó kérelemről

- 25 A főtanácsnok indítványának ismertetését követően a Bíróság 2012. május 24-én lezárta a szóbeli szakaszt.

- 26 A Bíróság Hivatalához 2012. június 29-én érkezett, ugyanezen a napon kelt levelében a Christianapol kérte a Bíróságtól, hogy rendelje el a szóbeli szakasz újbóli megnyitását.
- 27 E kérelem alátámasztása érdekében arra hivatkozott, hogy a főtanácsnok indítványa több kérdést vetett fel a fizetéseképtelenségi főeljárás felszámolójának a másodlagos eljárás felszámolójához képesti szerepére és befolyására vonatkozóan, arra vonatkozóan, hogy a francia jog szerinti sauvegarde-eljárás fizetéseképtelenségi eljárás-e a rendelet értelmében, valamint a másodlagos eljárás megindítása iránti kérelem ügyében eljáró bíróságnak az adós fizetéseképtelenségének ellenőrzésére irányuló lehetőségére vonatkozóan.
- 28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság az eljárási szabályzata 83. cikkének megfelelően hivatalból, a főtanácsnok javaslatára vagy a felek kérelmére is elrendelheti a szóbeli szakasz újbóli megnyitását, ha úgy véli, hogy a tényállás nincs kellően feltárva, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek nem vitattak meg (lásd különösen a C-62/11. sz. Feyerbacher-ügyben 2012. július 4-én hozott végzés 6. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 29 A jelen ügyben – a főtanácsnokkal egyetértésben – az a Bíróság álláspontja, hogy minden olyan információval rendelkezik, amely szükséges az előterjesztett kérdések megválaszolásához, és hogy ezeket az információkat megvitatták előtte.
- 30 Ennélfogva a Christianapolnak a szóbeli szakasz újbóli megnyitására irányuló kérelmét el kell utasítani.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 31 Előzetesen a rendelet hatályára kell emlékeztetni.
- 32 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében a rendeletet a valamennyi hitelezőre kiterjedő (kollektív) fizetéseképtelenségi eljárásokra kell alkalmazni, amelyek az adós vagyon feletti rendelkezési jogának részleges vagy teljes elvonását és felszámoló kijelölését foglalják magukban. A rendelet 2. cikkének a) pontja „fizetéseképtelenségi eljárások” alatt az ezen 1. cikk (1) bekezdésében említett kollektív eljárásokat érti, és pontosítja, hogy ezeknek az eljárásoknak a felsorolását az A. melléklet tartalmazza.
- 33 Ebből következik, hogy amennyiben valamely eljárás szerepel a rendelet A. mellékletében, úgy kell tekinteni, hogy az a rendelet hatálya alá tartozik. Azáltal, hogy az eljárás szerepel e mellékletben, részesül a rendelet rendelkezései számára biztosított közvetlen és kötelező hatályból.
- 34 Nem vitatott, hogy az alapeljárásban a meaux-i kereskedelmi bíróság által megindított sauvegarde-eljárás szerepel a rendelet A. mellékletében Franciaország tekintetében felvett eljárások között.
- 35 Abból, hogy ezen eljárás szerepel e mellékletben – aminek megalapozottságát nem érintik az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések –, az következik, hogy egyfelől a francia sauvegarde-eljárás a rendelet hatálya alá tartozik, másfelől a Christianapolhoz hasonló adós helyzetét, akivel szemben ilyen típusú eljárást indítottak, e rendelet alkalmazása céljából fizetéseképtelen helyzetnek kell tekinteni.

Az első kérdéstről

- 36 A kérdést előterjesztő bíróság első kérdése lényegében arra irányul, hogy a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének j) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a „fizetésektelenségi eljárás befejezése” a rendelet önálló fogalmaként értelmezendő, vagy az eljárás megindításának helye szerinti tagállam nemzeti joga határozza meg, hogy mikor kerül sor a fizetésektelenségi eljárás befejezésére.
- 37 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az e kérdésre adandó válasz lényeges annak meghatározásához, hogy a Christianapollal szemben Franciaországban indított eljárás folyamatban van-e, valamint annak érdekében, hogy határozzon a Bank Handlowy és az Adamiak azon kérelméről, hogy második fizetésektelenségi eljárást indítson ugyanezen adóssal szemben Lengyelországban. A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy abban az esetben, ha a Franciaországban indított fizetésektelenségi főeljárás befejeződött, a Christianapol fizetésektelen helyzetének nemzeti jog szerinti vizsgálatát követően helyt adhat a Bank Handlowy és az Adamiak kérelmeinek.
- 38 E megfontolások alapján az alábbi megjegyzéseket kell tenni.
- 39 A kérdést előterjesztő bíróság helyesen minősítette a Franciaországban indított fizetésektelenségi eljárást főeljárásnak. Ez utóbbit ugyanis a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján indították.
- 40 Amint a kérdést előterjesztő bíróság megjegyezte, az ilyen eljárás egyetemes joghatásokkal jár annyiban, hogy az adós valamennyi tagállamban található vagyontárgyára kiterjed. Amint egy fizetésektelenségi főeljárás folyamatban van, nem indítható másik főeljárás. Amint a rendelet 3. cikkének (2) és (3) bekezdése kimondja, minden, ezen időszak alatt indított fizetésektelenségi eljárás csak másodlagos eljárás, amelynek hatásai az adós azon tagállam területén található vagyontárgyaira korlátozódnak, ahol ezen eljárást megindították (lásd ebben az értelemben a C-191/10. sz. Rastelli Davide e C. ügyben 2011. december 15-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-13209. o.] 15. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 41 A rendelet 16. cikkének (1) bekezdése értelmében a valamely tagállam bírósága által indított fizetésektelenségi eljárást az összes többi tagállamban attól kezdve el kell ismerni, amikor az hatályossá válik az eljárás megindításának helye szerinti államban. E szabály magában foglalja, hogy a fizetésektelenségi főeljárást megindító határozatot a többi tagállam bíróságainak el kell ismerniük, és nem áll jogukban az első bíróság joghatóságának felülvizsgálata (lásd ebben az értelemben a C-341/04. sz. Eurofood IFSC ügyben 2006. május 2-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-3813. o.] 39. és 42. pontját, valamint a C-444/07. sz. MG Probud Gdynia ügyben 2010. január 21-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-417. o.] 27. és 29. pontját). A rendelet 25. cikke kiterjeszti ezen elismerési szabályt minden, az eljárás lefolytatására és befejezésére vonatkozó határozatra.
- 42 Az alapügyben a meaux-i kereskedelmi bíróság a fizetésektelenségi főeljárás megindítását többek között arra a megállapításra alapozta, hogy az adós fő érdekeltségeinek központja – mint a rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő kizárólagos nemzetközi joghatósági feltétel – Franciaországban található. Amint a főtanácsnok indítványának 44. pontjában megjegyezte, e megállapítás az elismerés elve alá tartozik, amely kötelezi a kérdést előterjesztő bíróságot.
- 43 Ebből következik, hogy abban az esetben, ha a Christianapollal szemben Franciaországban indított fizetésektelenségi főeljárást befejezettek kell tekinteni, a kérdést előterjesztő bíróság csak akkor indíthat egy második főeljárást Lengyelországban, ha megállapítható, hogy az első főeljárás franciaországi megindítása után a Christianapol fő érdekeltségeinek központja átkerült Lengyelországba.
- 44 E megjegyzések fényében kell tehát keresni, hogyan határozandó meg a „fizetésektelenségi eljárás befejezése” fogalom jelentése.

- 45 Amint a Bíróság emlékeztetett rá, a rendeletnek nem célja egy egységes fizetéseképtelenségi eljárás bevezetése, ám amint az a (2) preambulumbekendéséből kitűnik, biztosítani kívánja a több államra kiterjedő vonatkozású fizetéseképtelenségi eljárások megfelelő és hatékony működését (a fent hivatkozott Eurofood IFSC-ügyben hozott ítélet 48. pontja). Ennek érdekében rögzíti a joghatósági és elismerési szabályokat, valamint az e területen alkalmazandó jogra vonatkozó szabályokat.
- 46 A fizetéseképtelenségi eljárásra alkalmazandó jog kérdését a rendelet 4. cikke szabályozza, amelynek (1) bekezdése e tekintetben annak a tagállamnak a jogát jelöli meg, amelynek területén az ilyen eljárást megindítják. Az említett cikk (2) bekezdésének j) pontja pontosítja, hogy e jog határozza meg többek között a fizetéseképtelenségi eljárás befejezésének feltételeit és joghatóságait.
- 47 A rendelet 4. cikke ezáltal kollíziós szabálynak minősül, amely minősítést megerősíti a rendelet (23) preambulumbekendése, kimondva, hogy a rendelet által rögzített egységes kollíziós szabályok az egyes államok nemzetközi magánjogi rendelkezéseinek helyébe lépnek.
- 48 Amint a főtanácsnok indítványának 32. pontjában megjegyezte, a kollíziós szabály jellemzője, hogy önmagában nem válaszol meg kifejezetten semmilyen anyagi jogi kérdést, hanem csupán megállapítja, hogy a választ melyik jog alapján kell megadni.
- 49 Igaz ugyan, hogy a szövegüket érintő kétség esetén az uniós jogi rendelkezéseket önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve a rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját, a Bíróság azonban úgy ítélte meg, hogy ez az elv csak azokra a rendelkezésekre érvényes, amelyek jelentésük és hatályuk meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmaznak (lásd ebben az értelemben a C-396/09. sz. Interedil-ügyben 2011. október 20-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-9915. o.] 42. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 50 Ennélfogva a fizetéseképtelenségi eljárás befejezésének feltételeire és joghatóságaira vonatkozó azon kérdések, amelyek tekintetében a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének j) pontja kifejezett utalást tartalmaz a nemzeti jogra, nem értelmezhetők önállóan, hanem az alkalmazandóként meghatározott *lex fori concursus* alapján kell eldönteni ezeket.
- 51 Ezen elemzés nem áll ellentétben azzal, hogy a fent hivatkozott Eurofood IFSC ügyben hozott ítélet 54. pontjában, amelyre a Christianapol és a francia kormány hivatkozott, a Bíróság kimondta, hogy a rendelet 16. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „fizetéseképtelenségi eljárást megindító határozat” fogalmát a rendeletben szereplő két feltétel alapján kell meghatározni. A rendelet 4. cikkétől eltérően ugyanis az említett 16. cikk (1) bekezdése nem tartalmaz kifejezett utalást a nemzeti jogra, hanem egy azonnal alkalmazandó szabályt rögzít, az elsőként meghozott, eljárást megindító határozat javára történő elismerés elve formájában.
- 52 E megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének j) pontját úgy kell értelmezni, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállam nemzeti joga határozza meg, hogy mikor kerül sor ezen eljárás befejezésére.

A harmadik kérdéstről

- 53 A kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdése lényegében arra irányul, hogy a rendelet 27. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindítható abban a tagállamban, amelyben a fizetéseképtelen adós teljes vagyona található, amennyiben a főeljárás védelmi jellegű.
- 54 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy az e kérdésre adandó válasz csak akkor lehet releváns az alapügy eldöntése szempontjából, ha a Franciaországban indított fizetéseképtelenségi főeljárás még mindig folyamatban van, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell az első kérdésre adott válasz alapján eldöntenie.

- 55 A rendelet 27. cikkének első mondata – amikor úgy rendelkezik, hogy ha valamely tagállam bírósága főeljárást indít, a másik tagállam bírósága másodlagos fizetéseképtelenségi eljárást „indíthat” valamely másik tagállam területén, ahol az adós telephelye található – nem tesz semmilyen megkülönböztetést a főeljárás célja alapján.
- 56 A kifejezések ugyanilyen általánossága állapítható meg a rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében, amely előírja, hogy amennyiben a főeljárást megindították, másodlagos eljárás minden olyan eljárás, amelyet később azon bíróság indít, amely a joghatóságát az adós telephelye alapján állapította meg.
- 57 E rendelkezéseket tehát úgy kell értelmezni, mint amelyek lehetővé teszik másodlagos eljárás megindítását akkor is, amikor a főeljárás a francia sauvegarde-eljáráshoz hasonlóan védelmi jellegű.
- 58 A Christianapol és a francia kormány által hivatkozott azon értelmezés, miszerint a védelmi jellegű főeljárás megakadályozza a másodlagos eljárás megindítását, azon kívül, hogy összeegyeztethetetlen a szóban forgó rendelkezések szövegével, ellentétes a rendelettel bevezetett rendszerben a másodlagos eljárások számára elismert helyzettel. E tekintetben ki kell emelni, hogy habár a másodlagos eljárások többek között a helyi érdekek védelmére irányulnak, egyéb célokat is szolgálhatnak, amint a rendelet (19) preambulumbekzdése emlékeztet rá. Ez az oka annak, hogy megindíthatók a főeljárás felszámolójának a kérelmére, ha ezen intézkedés megfelel a vagyon hatékony kezelése érdekének.
- 59 Azonban, amint a kérdést előterjesztő bíróság kiemelte, a másodlagos eljárásnak a megindítása – amely eljárásnak a rendelet 3. cikke (3) bekezdésének megfelelően felszámolási eljárásnak kell lennie – azzal a veszéllyel jár, hogy ellentétes lehet a védelmi jellegű főeljárás által követett céllal.
- 60 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a rendelet előír néhány, az összehangolásra vonatkozó kötelező szabályt, amelyek – amint a (12) preambulumbekzdés azt kifejti – a Közösségen belüli egység iránti igény biztosítására irányulnak. Ebben a rendszerben a főeljárás a másodlagos eljáráshoz képest – amint azt a rendelet (20) preambulumbekzdése pontosítja – meghatározó szerepet tölt be.
- 61 A főeljárás felszámolója így bizonyos jogosítványokkal rendelkezik, amelyek lehetőséget biztosítanak számára a másodlagos eljárás oly módon történő befolyásolására, hogy ez utóbbi ne veszélyeztesse a főeljárás védelmi jellegét. A rendelet 33. cikkének (1) bekezdése értelmében kérheti az értékesítés felfüggesztését három hónapig terjedő, korlátozott időtartamra, amely azonban ugyanezen időtartamra meghosszabbítható vagy megújítható. Ugyanezen rendelet 34. cikkének (1) bekezdése értelmében a főeljárás felszámolója javasolhatja a másodlagos eljárás fizetőképesség helyreállítását célzó tervvel, egyezséggel vagy hasonló intézkedéssel történő lezárását. A rendelet 33. cikkének (1) bekezdésében szereplő felfüggesztő időtartam alatt csak a főeljárás felszámolója vagy az előbbi hozzájárulásával az adós tehet ilyen javaslatot az említett 34. cikk (3) bekezdése értelmében.
- 62 Az EU 4. cikk (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elve értelmében e rendelkezések alkalmazásakor a másodlagos eljárás megindítására hatáskörrel rendelkező bíróságnak tekintettel kell lennie a főeljárás céljaira, és figyelembe kell vennie a rendelet rendszerét, amely – amint a jelen ítélet 45. és 60. pontja felidézi – a több államra kiterjedő fizetéseképtelenségi eljárások megfelelő és hatékony működésének biztosítására irányul a főeljárás és a másodlagos eljárás kötelező összehangolása révén, a főeljárás elsődlegességének biztosítása mellett.
- 63 A harmadik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a rendelet 27. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindítható abban a tagállamban, amelyben az adós telephelye található, amennyiben a főeljárás védelmi jellegű. A másodlagos eljárás megindítására hatáskörrel rendelkező bíróságnak a lojális együttműködés elvét tiszteletben tartva tekintettel kell lennie a főeljárás céljaira és figyelembe kell vennie a rendelet rendszerét.

A második kérdésről

- 64 A kérdést előterjesztő bíróság második kérdése lényegében arra irányul, hogy a rendelet 27. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet elbíráló nemzeti bíróság nem vizsgálhatja azon adós fizetésképtelenségét, akivel szemben egy másik tagállamban főeljárást indítottak, még akkor sem, ha ez utóbbi eljárás célja védelmi jellegű.
- 65 A rendelet 27. cikkének első mondata értelmében, ha egy tagállam bírósága főeljárást indít, a másik tagállam bírósága másodlagos fizetésképtelenségi eljárást „indíthat” valamely másik tagállam területén, ahol az adós telephelye található, „anélkül hogy az adós fizetésképtelenségét megvizsgálják [e másik tagállamban].”
- 66 Amint a főtanácsnok indítványának 75. pontjában elismerte, az itt használt megfogalmazás nem teljesen egyértelmű abból a szempontból, hogy az ilyen eljárás megindításakor az adós fizetésképtelenségének vizsgálata nem szükséges, azonban továbbra is lehetséges, vagy pedig nem megengedett.
- 67 E körülmények között a rendelet 27. cikkének első mondatában használt megfogalmazást a rendelet azon általános rendszere és célkitűzése fényében kell értelmezni, ahol az szerepel (lásd ebben az értelemben a 803/79. sz. Roudolff-ügyben 1980. június 19-én hozott ítélet [EBHT 1980., 2015. o.] 7. pontját).
- 68 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint a jelent ítélet 32. pontja kimondja – a rendeletet csak a fizetésképtelenségi eljárásokra kell alkalmazni. Az ilyen helyzet fennállásának konkrét megállapításához szükséges feltételeket illetően a rendelet a fizetésképtelenség fogalmának meghatározása nélkül a nemzeti jogra utal. Ebből következik, hogy a főeljárás megindítása előzetesen megköveteli azt, hogy a hatáskörrel rendelkező bíróság a nemzeti joga alapján megvizsgálja az adós fizetésképtelen helyzetét.
- 69 Emlékeztetni kell arra is, hogy a rendelet 16. cikkének (1) bekezdése értelmében a valamely tagállamban megindított fizetésképtelenségi eljárást az összes többi tagállamban attól kezdve el kell ismerni, amikor az hatályossá válik az eljárás megindításának helye szerinti államban.
- 70 E körülmények között – a spanyol és a francia kormány állításának megfelelően – az adós fizetésképtelen helyzetére vonatkozó, a főeljárás megindítására hatáskörrel rendelkező bíróság által végzett értékelés kötelező azon bíróságokra nézve, amelyekhez esetlegesen másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet terjesztettek elő.
- 71 Ez az egyetlen olyan értelmezés, amely áthidalja azon elkerülhetetlen nehézségeket, amelyek – a fizetésképtelenség fogalmának a rendeletben való meghatározása hiányában – abból erednek, hogy a különböző bíróságok a fizetésképtelenség fogalmának eltérő nemzeti felfogásait alkalmazzák. Továbbá, amint a francia kormány megjegyezte, a fizetésképtelenséget egészében kell értékelni, az adós azon vagyoni helyzetére tekintettel, ahogyan az összességében, valamennyi tagállamban fennáll, és nem elkülönülten, az adott területen található vagyon figyelembevételére szorítkozó értékeléssel.
- 72 Az egyes bíróságok értékelései közötti eltérések összeegyeztethetetlenek lennének a több államra kiterjedő fizetésképtelenségi eljárások megfelelő és hatékony működésére irányuló azon céllal, amelyet a rendelet a fő- és a másodlagos eljárásnak a főeljárás elsődlegességének tiszteletben tartása mellett történő összehangolása révén kíván megvalósítani. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy amint a jelen ítélet 58. pontjából következik, bár a másodlagos eljárás megindítását többek között kérhetik a helyi hitelezők, kérheti a főeljárás felszámolója is az adós vagyonának hatékonyabb kezelése érdekében.

- 73 Mindazonáltal ki kell emelni, hogy amikor a másodlagos eljárás megindítása iránti kérelmet elbíráló bíróság a fizetéseképtelenségnek a főeljárás keretében történő megállapításából következtetéseket von le, tekintettel kell lennie az említett főeljárás céljaira, és figyelembe kell vennie a rendelet rendszerét, valamint az alapjául szolgáló elveket.
- 74 A második kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a rendelet 27. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet elbíráló nemzeti bíróság nem vizsgálhatja azon adós fizetéseképtelenségét, akivel szemben egy másik tagállamban fizetéseképtelenségi főeljárást indítottak, még akkor sem, ha ez utóbbi eljárás célja védelmi jellegű.

A költségekről

- 75 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A 2008. július 24-i 788/2008/EK tanácsi rendelettel módosított, a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 4. cikke (2) bekezdésének j) pontját úgy kell értelmezni, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállam nemzeti joga határozza meg, hogy mikor kerül sor ezen eljárás befejezésére.**
- 2) **A 788/2008 rendelettel módosított 1346/2000 rendelet 27. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindítható abban a tagállamban, amelyben az adós telephelye található, amennyiben a főeljárás védelmi jellegű. A másodlagos eljárás megindítására hatáskörrel rendelkező bíróságnak a lojális együttműködés elvét tiszteletben tartva tekintettel kell lennie a főeljárás céljaira és figyelembe kell vennie a rendelet rendszerét.**
- 3) **A 788/2008 rendelettel módosított 1346/2000 rendelet 27. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet elbíráló nemzeti bíróság nem vizsgálhatja azon adós fizetéseképtelenségét, akivel szemben egy másik tagállamban fizetéseképtelenségi főeljárást indítottak, még akkor sem, ha ez utóbbi eljárás célja védelmi jellegű.**

Aláírások